

AURORA DÍAZ-PLAJA
(1913-2003)

“Llegir per fer llegir”, aquesta frase que Aurora Díaz-Plaja repetia hauria estat un lema apte per a descriure l’activitat, resum de moltes activitats, d’aquesta lluitadora per la biblioteca i per la lectura, sobretot dels infants.

Personatge ple d’empenta i d’originalitat, és de ben jove que es decideix per la tasca de bibliotecària, no sense haver-se interessat per d’altres quefers. Filla d’un militar, passà els primers anys, des de 1913 a 1919, als pavellons d’oficials de les casernes d’Infanteria del Parc, a Barcelona. Es va acostumar de petita a superar una certa deficiència de la mà dreta, i ho va aconseguir sense cap mena de complex. De molt gran, i amb greus impediments també de mobilitat, conservava la mateixa pugnàç curiositat pel món de la cultura que mostrà de ben petita.

La professió del pare, subjecta a trasllats, la fa viure en llocs variats: Girona, Lleida, Melilla, altre cop Girona, i encara per segona volta Lleida, i en conseqüència assistir a escoles diverses. Durant un temps el seu temperament impulsiu li fa acariciar la idea de ser militar, professió vetada aleshores a les dones. En aquesta època infantil ja destaca a l’escola per les redaccions i el dibuix.

El retorn definitiu a Barcelona té lloc el 1927, i Aurora descobreix a l’Institut de la Dona que Treballa una gran biblioteca: aquell encontre serà un enamorament. Dos anys més tard, decidida ja la carrera, ingressa a l’Escola de Bibliotecàries de la Diputació, poc després passada a la Generalitat: Aurora hi estudia a fons, i esdevé una destacada deixeble de l’eminent director Jordi Rubió i Balaguer.

Les diverses biblioteques on exerceix no la satisfan, perquè ella defensa, en lloc preeminent, el servei de préstec, cercant una biblioteca més activa que les sales de lectura en què acabaven totes. Després d’una etapa a Mallorca, fa les oposicions de la Generalitat i obté la primera plaça: Canet de Mar. Allí posa en pràctica la seva teoria de Biblioteca oberta i punt de referència cultural i comença les que seran tota la seva vida la nina dels seus ulls, les “Guies temàtiques”, que li vam veure confegir en mil camps diversos: obres dutes al cinema, llibres sobre guerra, llistat de novel·les sobre orfes, sobre animals, revistes d’interès juvenil, etc. En plena guerra civil és mobilitzada i ho aprofita per viatjar en Bibliobús, al servei del front, als ferits dels hospitals, als refugiats. Aquella activitat de guerra la considerava molt creadora, i molt acostada a les persones, situació que cercà sempre.

Postguerra: el 1939 les biblioteques tornen a la Diputació, però Aurora deixa un temps el món concret de la biblioteca i treballa a l’arxiu del diari “Solidaridad Nacional”. Només un any després torna a la professió i organitza i renova la Biblioteca del Port, una de les empreses on demostrà millor el seu dinamisme. Vint-i-tants anys més ençà, i ja com a bibliotecària del Cos, inicia la creació de biblioteques infantils dins de parcs (Ciutadella, Verge de Montserrat). Havia també començat a escriure algun llibre infantil des de 1955, introduint en aquesta tasca títols originals en català. No deixà mai de produir obres originals o adaptacions, estudis i biografies, fins a reunir una bibliografia personal d’una setantena de títols en català i castellà. En els inicis dels seixanta la represa de les edicions de llibres infantils en català havia centrat la seva atenció, i en fa exposicions i impulsa i cura edicions de volums d’aquell sector des de ben aviat de començada la represa. També assessora la televisió sobre programes infantils. I durant deu anys va fer la secció mensual de Llibre Infantil i Juvenil, a “Serra d’Or”.

El seu darrer destí fou la Biblioteca de la Santa Creu. Mentrestant, ha viatjat tot el que ha pogut, i ha estat present als bianuals Congressos Internacionals de l’IBBY (Oficina Interna-

cional de Llibres per a Joves), establint contactes, fent intercanvis o organitzant exposicions fora de les nostres fronteres: a la Internationale Jugendbibliothek de Munic (1970) o al Congrés Internacional de Praga (1980).

Aurora Díaz-Plaja havia après idiomes des de jove, i en parlava els principals, a més d'un, segons ella especial, que anomenava jocundament "Auroinglish" per fer notar que era la seva peculiar llengua per anar pel món.

El prestigi d'Aurora Díaz-Plaja no va deixar de créixer, tant a nivell personal, com pels resultats didàctics i culturalitzadores de les seves iniciatives.

Molt plena del sentit de l'humor, un cop jubilada el 1983 es retira a Caldes d'Estrac i a l'hotel que li fa de residència habilita una sala com a biblioteca, la qual bateja de Biblihot; no podia prescindir de la seva principal ocupació, que ara alternava amb la col·laboració a la premsa. Una vegada més impulsa la creació de noves biblioteques, per bé que no hi és com a directora, però troba maneres d'orientar-les des del càrrec d'assessora, com en el cas de la Fundación Germàn Sánchez Ruipérez, a Salamanca.

Preocupada tothora per la lectura dels infants, no va cessar de publicar les seves guies de lectura, esmentades abans com un model d'orientació sectorial; i d'intervenir en teoria i pràctica en les Biblioteques escolars, fins a publicar un llibre sota aquest títol (1986).

Havia llegit ingents quantitats de títols infantils i juvenils: el 1998, va llegar a la UCE la seva col·lecció de literatura infantil, 1.500 títols, que no eren pas tots els que havia acumulat, car part del seu tresor en llibres havia estat destruït per un foc a Caldes d'Estrac.

Una de les seves frases més contundents és "*Si els nens no llegeixen no llegiran els adults i se seguiran classificant d'analfabets de segona classe, és a dir: aquests éssers que saben llegir però no llegeixen*".